

Stichting Hofpleintrein Rotterdam

Jaarverslag 2023

"TRANSFORMATIE"

VOORWOORD

In dit jaarverslag 2023 rapporteert het bestuur van Stichting Hofpleintrein Rotterdam over de voortgang van de restauratie van het treinrijtuig dat van 1914 tot 1944 over de Hofpleinlijn reed tussen Rotterdam en Scheveningen en Den Haag.

In 2019 heeft het bestuur zich ontfemd over deze “electrische motorwagen”, zoals zo’n wagen indertijd werd aangeduid. Het treinrijtuig is uit Duitsland naar Rotterdam getransporteerd en sindsdien is aan de restauratie gewerkt. Het is de bedoeling dat het definitief een plaats krijgt in het Hofbogenpark. Dit park wordt aangelegd op het Hofbogen-viaduct in Rotterdam-Noord; het treinrijtuig is bedoeld voor gebruik door bewoners en andere bezoekers van het park.

In 2023 is het bestuur doorgedaan met de restauratie, bijgestaan door een groep vrijwilligers en verschillende organisaties. Ook in 2024 gaan we vol enthousiasme verder met de werkzaamheden.

Vastgesteld op de vergadering van het bestuur op 4 april 2024.
Het bestuur van Stichting Hofpleintrein Rotterdam,

Jan Diepenhorst
Agnes Kroon
Wendelien Lans
René Turlings
Jan Waszink

INHOUD

Opzet van het project

- Inleiding
- Aanleiding
- Ambities
- Uitvoering
- Financiële bronnen
- Foto en film
- Bestuur

Het jaar 2023

- Fasering
- Tijdelijke voorzieningen
- Restauratie - exterieur
- Restauratie - interieur
- Netwerk en samenwerking
- Financiën

Tot slot

Bijlagen:

- Financieel Jaarverslag 2023
- Ondersteuning: donateurs, sponsors, partners

OPZET VAN HET PROJECT

INLEIDING

In 2015 hebben buurtbewoners uit Rotterdam-Noord en enkele treinliefhebbers het plan opgevat om een origineel maar verwaarloosd treinrijtuig te restaureren en een plek te geven op het Hofpleinviaduct, een 2 km lang Rijksmonument in Rotterdam-Noord. Dit viaduct uit 1908 vormde oorspronkelijk het begin van een spoorlijn die is aangelegd vanaf het (vooroorlogse) Hofplein naar Wassenaar en Scheveningen, met een zijtak naar Den Haag. Een groot deel van de spoorverbinding bestaat nog als Metrolijn E, maar het dak van het Hofpleinviaduct wordt niet meer gebruikt als spoortraject; Gemeente Rotterdam zal op de bovenkant van het viaduct een stadspark aanleggen, het Hofbogenpark.

AANLEIDING

Het oude treinrijtuig is bij toeval ontdekt in Duitsland, waar het letterlijk op een zijspoor stond. In 2019 heeft Stichting Hofpleintrein Rotterdam dit verwaarloosde exemplaar naar Rotterdam gehaald. In het Stoomdepot, museum en werkplaats van Stoom Stichting Nederland, geniet onze stichting gastvrijheid voor de restauratie van de treinwagen.

AMBITIES

Het restaureren heeft tot doel het rijtuig qua uiterlijk zoveel mogelijk terug te brengen in haar oorspronkelijke verschijningsvorm: Jugendstil, met elementen van het door Berlage ontworpen interieur. Het is de bedoeling dat de wagen plaats gaat bieden aan functies die passen bij gebruikers van park en buurt, zoals workshops, vergaderingen, (kinder-)spel en uiteenlopende bijeenkomsten.

Om de geschiedenis van het spoorrijtuig en van het Hofpleinviaduct tot uitdrukking te brengen werkt de Stichting Hofpleintrein mee aan het voornemen van de gemeente in het park een buitenmuseum in te richten. De treinwagen, met historisch uiterlijk, kan – naast andere functies – dienen als informatiepunt en startpunt voor rondleidingen.

Terwijl het exterieur zoveel mogelijk wordt uitgevoerd in de originele vorm en kleuren, zal de inrichting geschikt worden gemaakt voor toekomstige functies, soms ten koste van de oorspronkelijke inrichting; een deel zal historisch worden ingericht; door ook elders in de wagen Jugendstil-elementen aan te brengen zal het hele interieur de oorspronkelijke sfeer en glorie van de Hofpleinlijn uitstralen.

De trein krijgt een vaste staanplaats in het park, op het dak van het historisch zo karakteristieke Hofpleinviaduct. Het rijtuig is niet mobiel.

UITVOERING

Er wordt naar gestreefd om de restauratiewerkzaamheden zoveel mogelijk te laten uitvoeren door studenten van Rotterdamse vakgerichte scholen, vrijwilligers en bestuursleden. De stichting kan terugvallen op ondersteuning door juridische adviseurs en technische experts die – op onbezoldigde basis – kunnen worden geraadpleegd. Voor specialistische werkzaamheden wordt incidenteel gebruik gemaakt van betaalde vakkundigen. Zo werkt iedereen samen en worden mogelijke en onmogelijke klussen

in onderling overleg aangepakt.

FINANCIËLE BRONNEN

Voor transport, stalling, materialen, verzekeringen en andere kosten worden financiën verkregen door crowdfunding, schenkingen, bijdragen van fondsen, gemeentelijke subsidies en bijdragen in natura.

De stichting heeft erkenning als Culturele ANBI-stichting.

FOTO EN FILM

De activiteiten worden zoveel mogelijk op foto en film vastgelegd.

BESTUUR

In de maandelijkse bestuursvergadering wordt de voortgang besproken; er worden plannen gemaakt en strategische beslissingen genomen.

Bestuursleden onderhouden contacten met verwante (trein-gerelateerde) organisaties, met de projectorganisatie van het Hofbogenpark en andere potentieel nuttige organisaties en personen, waaronder sponsors, fondsen, particuliere gevers, buurtbewoners, de gemeente en een vaste groep vrijwilligers. Met medewerking van het bestuur verschijnen er in verschillende media artikelen en foto's over de trein en de vorderingen van de restauratie. Er wordt actief contact met verschillende media onderhouden. De meeste bestuursleden zijn gemiddeld elke 2 weken een dag aan het klussen, samen met de groep vrijwilligers.

HET JAAR 2023

FASERING

Bij de opzet van het project zijn globaal de volgende fasen gehanteerd:

- Transport van het rijtuig naar Rotterdam,
- Herstel van het casco,
- Restauratie van de buitenzijde naar de staat van (ongeveer) 1914,
- Afwerking van het interieur (vloer, wanden en plafond),
- Inrichting en gebruiksklaar maken van het rijtuig voor de toekomstige bestemming,
- Plaatsing van het rijtuig op het dak van het Hofpleinviaduct,
- Inrichting van het buitenmuseum
- Opstart van het gebruik.

In 2023 is de restauratie voortgezet; vooral de buitenkant en de kap van de wagen zijn aangepakt. Er is ook tijd besteed aan tijdelijke voorzieningen die niet direct te maken hebben met de voortgang van de uiteindelijke restauratie.

TIJDELIJKE VOORZIENINGEN

In 2023 kon Stoom Stichting Nederland aan onze trein geen plek meer bieden in de overdekte hal. Gelukkig was er wel plek op het terrein, in de openlucht. Dit betekende, dat het bestuur voor de opgave stond een voorziening te organiseren die het rijtuig, zonder ramen en deuren, kon beschermen tegen weersinvloeden. In deze

tijdelijke voorziening is veel tijd en inspanning gaan zitten. Het kopen van een grote tent was financieel niet haalbaar zodat de wagen na lang beraad is 'ingepakt'.

De inzet was zoveel mogelijk gelegenheid te creëren om – bij goed weer – door te kunnen met de werkzaamheden. De gekozen oplossing bleek pas na maanden van trial en error te voldoen aan de eis van water- en winddichtheid. De meeste raam- en deuropeningen zijn tijdelijk met houten platen gedicht. Wij hebben goede hoop dat de problemen van wind en lekkages nu permanent achter ons liggen. Stichting Hofpleintrein beschikt over twee containers op het terrein van de Stoomstichting, onder andere voor opslag van materiaal. Ook deze zijn gerepareerd ten behoeve van waterdichtheid. Ondanks deze extra klussen, met gevolg dat de restauratie zelf slechts langzaam vorderde; is er in 2023 toch aardig wat voortgang geboekt.

RESTAURATIE - EXTERIEUR

Nog voordat de wagen naar buiten ging, is verder gewerkt aan de afwerking van de buitenkant van de trein; de laatste hand is gelegd aan het vastzetten van de (aluminium) beplating; alles is gekit en ontvet en in de grondverf gezet. Daarna is de beplating afgelakt in de originele kleuren (groen en crème-wit); zo kreeg het rijtuig al iets van zijn oorspronkelijke allure terug.

De dakbedekking is door professionele krachten hersteld. De kap (dak) van de wagen heeft over de hele lengte bovenraampjes, welke tijdens het rijden voor ventilatie in de coupé zorgen. Deze raampjes, inclusief kozijnen zijn geschilderd.

Voor het inzetten van de gerestaureerde ramen bleek meer ontwerptechniek nodig dan in eerste instantie bedacht. Vanwege leeftijd is het houten karkas van de wagen op sommige plekken wat vervormd. De raampjes en kozijnen zijn genummerd, klaar om op de juiste plek terug geplaatst te worden. Het uitgangspunt is, dat de sponningen voor lange tijd perfect waterdicht moeten zijn: met het huidige sponningen zouden water en vocht tot toekomstige problemen kunnen leiden. Het aanpassen van de sponningen is daarom nog gaande en het inzetten van de ramen staat daarmee gepland voor 2024.

RESTAURATIE - INTERIEUR

De wagen was in oorsprong voorzien van een achttal deuren: aan één zijde (links) was er een toegangsdeur voor de bestuurder en daarachter aan beide zijden een klapdeur voor de passagiers. Deze opstelling herhaalt zich in spiegelbeeld aan het andere uiteinde van de wagen; elektrische treinen kunnen immers twee kanten op rijden, zonder te keren. Aan één van de uiteinden, zowel links als rechts, was nog een schuifdeur aanwezig om de bagageruimte te ontsluiten.

Van al deze deuren zijn nog twee oude, herstelbare exemplaren aanwezig. Er moeten dus ook replica's worden gemaakt. De oorspronkelijke tekeningen hiervoor zijn overgenomen en moeten eerst worden voltooid. Alvorens de deuren te kunnen fabriceren.

Een gedeelte van het interieur wordt ingericht met banken zoals oorspronkelijk aanwezig in de trein (tweede en derde klasse). Het verschil tussen de banken van tweede en derde klasse is groot. Studenten van het Hout- en Meubel College te Rotterdam hebben beide klassen banken gefabriceerd.

Allereerst dienden zij de oorspronkelijke tekeningen geschikt te maken voor de moderne (elektrisch-gestuurde) instrumenten. De stoffering van de tweede-klasbanken dient nog uitgevoerd te worden door professionals.

Het bestuur is blij met het HMC en de samenwerking en hoopt deze voort te zetten voor

andere werkzaamheden zoals de (houten) bekleding van deuren en het (moderne) meubilair voor het rijtuig. In 2024 wordt verder gewerkt aan het interieur.

NETWERK EN SAMENWERKING

Op het terrein van Stoomstichting Nederland geniet Stichting Hofpleintrein in 2023 nog steeds de gastvrijheid voor het opknappen van de trein. Leden van de stoomstichting die daar werkzaam zijn, zijn nog steeds bereid adviezen te geven en specifiek gereedschap uit te lenen.

Ook dit jaar waren wij tijdens de Stoomdagen van de SSN aanwezig met een eigen kraam en konden wij bezoekers fysiek de stand van de restauratie tonen.

De vaste groep vrijwilligers heeft in 2023 enthousiast meegewerkt aan de restauratie; en hebben en passant waardevolle oplossingen aangedragen.

Dankzij de contacten met het Hout- en Meubel College hebben studenten in het kader van hun opleiding de replica's van de originele treinbanken gemaakt. Het contact met studenten en docenten was heel prettig.

Adviseurs met verschillende ervaringen en diverse deskundigheid stonden ook in 2023 altijd klaar om – gevraagd en ongevraagd – aanwijzingen te geven en bereid mee te denken over oplossingen.

Onder andere via de Projectgroep Hofbogenpark is er contact met de Gemeente Rotterdam; in 2023 is er in het toekomstige park een definitieve locatie aangewezen voor het rijtuig; over uitwerking van toegangspaden en beheervorm wordt nog overleg gevoerd.

Regelmatig publiceert Stichting Hofpleintrein in wijkkranten en bladen voor geïnteresseerden en treinliefhebbers¹. Zo ontstonden er nieuwe contacten en krijgt het rijtuig weer meer bekendheid. En er staat meer publiciteit op stapel.

FINANCIËN

Dankzij de bijdragen van donateurs en toegezegde forse bijdragen van fondsen, kende Stichting Hofpleintrein in 2023 geen financiële problemen. Wij zijn daar zeer blij mee. Er zijn weer leveranciers geweest die een deel van hun rekening lieten vervallen; deze zijn wij dan ook zeer erkentelijk.

---

¹ <https://dewijkkrant.org/de-hofpleinlijn-niet-zomaar-een-spoorlijn/>
Railmagazine 408, okt.2023, Hofpleintrein, een likje verf
Railmagazine 409, nov.2023, Hofpleintrein krijgt vorm

2023 is benut om plannen en begrotingen te maken. Het ontwerp voor de inrichting is doorgerekend door een deskundige en daaruit blijkt dat we moeten rekenen op een bedrag van € 250.000,-. Dit is een berekening die ervan uitgaat dat alles door betaalde krachten wordt uitgevoerd. Wij werken met vrijwilligers en leerlingen van scholen waardoor de kosten lager kunnen uitvallen. Anderzijds zitten er nog onbekende posten in de opstelling. We zullen de komende tijd benutten om een uitwerking van het ontwerp te laten maken en daarbij de kostencalculaties te verfijnen.

Hoe dan ook, er is nog veel geld benodigd. De inspanningen op het gebied van fondsenwerving zullen dan ook worden geïntensiveerd.

Het exploitatieoverzicht en bijbehorende overzichten zijn als bijlagen in dit verslag bijgesloten.

TOT SLOT

2023 is een jaar waarin de restauratie van de Hofpleintrein weer dichterbij voltooiing is gekomen. Het proces vordert langzaam maar gestaag. Als mijlpalen in het jaar ziet het bestuur de afronding van het aanbrengen van kleuren (groen en wit) aan de buitenkant en het slagen van het aanbrengen van de tijdelijke voorziening waardoor er het komende jaar verder kan worden gewerkt aan de binnenkant. We zijn zeer dankbaar en trots op alle medewerkers die aan het Hofpleintrein project hun medewerking hebben verleend. Niet in de laatste plaats de samenwerking met het Hout- en Meubel College waarbij studenten prachtige replica's van de passagiersbanken hebben getekend en gefabriceerd.

Op alle fronten is er sprake van plezierige samenwerkingen en dat maakt, dat iedereen weer vol enthousiasme en werklust aan het nieuwe jaar is begonnen.

BIJLAGEN: FINANCIËLE OVERZICHTEN

EXPLOITATIEREKENING 2023

Uitgaven		Inkomsten	
Stalling en Transport	€ 2.662,00	Donaties en crowdfunding	€ 551,60
Kosten restauratie	€ 18.117,82	Subsidies	€ 0,00
Algemene kosten totaal	€ 5.757,98	Overige inkomsten	€ 512,93
Totaal uitgaven	€ 26.537,80	Totaal inkomsten	€ 1.064,5

BALANS PER 31 DECEMBER 2023

Liquide middelen	
ING bankrekeningen	€ 9.511,58
	€ 1.954,60
Totaal liquide middelen	€ 11.466,18

Kapitaalsvergelijking	
Kapitaal per 01-01-2023	€ 36.939,45
Saldo uit exploitatie	€ 25.473,27

Kapitaal per 31-12-2023 € 11.466,18

J.G. Diepenhorst

Rotterdam, 7 maart 2023

OVERZICHT VERLEENDE BIJDRAGEN

Subsidies

2018

Gemeente Rotterdam

Toegezegd

Ontvangen

€ 12.500,-

€ 12.500,-

Gemeente Rotterdam

€ 7.500,-

€ 7.500,-

2019

Elise Mathilde Fonds

€ 5.000,-

Prins Bernhard Cultuurfonds

€ 25.000,-

€ 15.000,-

J.E.J. Jurriaanse Stichting

€ 5.000,-

Job Dura Fonds

€ 5.000,-

2020

Mondriaanstichting

€ 50.000,-

Fonds Erfgoedvrijwilligers

€ 4.910,-

€ 4.910,-

2022

Prins Bernhard Cultuurfonds

€ 5.000,-

St. Mondriaan Fonds

€ 40.000,-

Donaties

2017

Crowdfunding

€ 4.157,50

2018

Crowdfunding

€ 2.071,30

2019

St. Holland Spoor

€ 1.000,-

LMC

€ 500,-

Crowdfunding/donaties

€ 188,-

2020

Crowdfunding/donaties

€ 100,-

2021

Crowdfunding/donaties

€ 699,10

2022

Crowdfunding/donaties

€ 3.645,-

2023

Donaties/giften

€ 551,60

Bijdragen om niet: stand per ultimo 2023

(Voor zover mogelijk is de waarde van de bedragen aangegeven)

Spoorwegmuseum; Bruikleen rijtuig	€ 75.000,-
Stoom Stichting Nederland; 2 jaar stalling/faciliteiten	€ 17.000,-
LMC (Stage uren, inzet leerkrachten en personeel; gem. 20 euro per uur)	
Asbestonderzoek	
Ardito 3D scan	
Stichting Klassieke Locomotieven; 2 pantografen	€ 3.000,-
2 dozen Hybrikit	€ 150,-
Museum Buurtspoorweg; Koplampen	€ 3.000,-
Kist met gereedschap	
Akzo; Verf	€ 2.000,-
Uren vrijwilligers	
Zeilmakerij Rotterdam Cool bv; Dekzeilen	
Hr. van den Berg; Bovenlichten uit noodwoning	
LMC; Twee containers met inhoud, o.a. gereedschap	
't Verfhuis Leiden; korting op verf	
Vemefa Constructa; korting op de rekening	
Boren, schroeven, klein gereedschap; onze vrijwilligers	

Bijlage: goede gevers

DANK AAN ONZE SPONSORS

 <p>Roestrijden.nl</p>	 <p>Asbestinventarisatie</p>	 <p>Gemeente Rotterdam</p>	 <p>mondriaan fonds</p>
 <p>Elise Mathilde</p>	 <p>PRINS BERNHARD CULTUURFONDS</p>	 <p>sikkens</p>	 <p>energie in beeld ardito</p>
 <p>de Alkmaarse glazenier Glas in Lood</p>	 <p>J.E. Jurriaanse</p>	 <p>Job Dura Fonds</p>	

ONZE GEWELDIGE PARTNERS

 <p>spoorweg museum</p>	 <p>hmc mbo vakschool hout - meubel - interieur</p>	 <p>Gemeente Rotterdam</p>	 <p>HOFBOGEN</p>
 <p>LMC voortgezet onderwijs</p>	 <p>STOOM STICHTING NEDERLAND</p>	 <p>sikkens</p>	

46 ONMISBARE DONATEURS

Stichting Hofpleintrein Rotterdam
Vijverhofstraat 69-10
3032SE, Rotterdam